

Rooma waxay dhidibbada u taagtaa Muujintii — Lambar Toddobaad

*Khilaafka Ugu Dambeeya: Astaan-ahaanta Rooma ee Waxsii-sheegidda
Adventist-ka iyo Xidhitaanka Muddada Imtixaanka*

Jeff Pippenger
2024-08-17

Waxaannu ka fiirsanaynaa lix xariiqood oo taariikheed oo ku jira taariikhda Adventism-ka, halkaas oo murannada ku saabsan astaanta Rooma ay ahaayeen arrinta taagnayd. Waxaannu adeegsanaynaa habraaca roobka dambe, kaas oo ah “xariiq korkeed xariiq” oo ka yimaadda “halkan wax yar” iyo “halkaas wax yar.” Waxaannu ku bilownay innagoo aqoonsannay in murankii ugu horreeyey ee ku saabsanaa astaanta Rooma uu tusaale u yahay muranka hadda jira, sidaas darteedna uu adkaynayo in aynu imminka ku jirno murankii ugu dambeeyey ka hor xidhitaanka wakhtiga imtixaanka.

Muhiimadda murankan ugu dambeeya ee ku saabsan astaanta Rooma waxaa kaloo lagu matalay aayadaha tobnaad ilaa lix iyo tobnaad ee Daanyeel kow iyo toban, kuwaas oo tusaale u ah taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad ee Daanyeel kow iyo toban. Taariikhda aayadda afartanaad waxay ardayga waxsii sheegista gaadhsiisaa sannadka 1989 iyo burburkii Midowgii Soofiyeeti sida lagu matalay aayadda tobnaad. Aayadda xigta, oo ah aayadda afartan iyo kow, taas oo tilmaamaysa sharciga Axadda ee dhowaan iman doona gudaha Maraykanka, waxaa tusaale u ah aayadda lix iyo tobnaad. Waxyigu wuxuu aqoonsaday in wixii la shaabadeeyey ay ahaayeen “qaybta kitaabka Daanyeel ee la xidhiidhay maalmaha ugu dambeeya”.

1989 ilaa sharciga Axadda waa qaybta la shaabadeeyey ee maalmaha ugu dambeeya, waxaana lagu astaystay aayadaha toban ilaa lix iyo toban. Sidaas daraaddeed waa korodhka aqoonta kan horseeda xidhitaanka wakhtiga nimcada ee Seventh-day Adventists, waayo wakhtiga tijaabada ee Adventism-ka ee dalka Maraykanka wuxuu ku dhammaadaa sharciga Axadda. Aayadaha toban ilaa lix iyo toban gudaheeda waxaan ka helaynaa aayadda afar iyo tobnaad, taas oo caddaynaysa in ay yihiin “tuugagga” dadka Ilaah kuwa dhidibbada u taaga aragtida.

Sidaas daraaddeed, murankii Millerite-ka ee lagu matalay shaxdii hormuudka ee 1843 waa murankii ugu horreeyey ee Rooma ku yeelato taariikhda Adventism-ka. Xaqiiqda ah in isla murankaas mar kale yimid waxay ogeysiinaysaa qof kasta oo doonaya inuu arko in Ciise, isagoo ah Alfa iyo Oomeega, uu had iyo jeer dhammaadka ku muujiyo bilowga. Muranka hadda taagan waa muranka ugu dambeeya ee kala shaandheeya bikradaha caqliga leh iyo kuwa nacasyada ah.

Mantiqada quduuska ah ee nebinnimadu waxay ina baraysaa in boqol iyo afartan iyo afarta kun ay ku imanayaan midnimo kaamil ah ka hor xidhitaanka tijaabadooda marka sharciga Axadda ee soo dhow uu yimaado. Dabkii daahirinta ee Rasuulka Axdiga ee Malaakii ayaa hadda sifaynaya reer Laawi sida dahab iyo lacag. Ninka Burushka Wasakhda ayaa hadda hadhuudhkiisa ku nadiifinaya erayada runta.

“‘Kan haadiyihiiisu gacantiisa ku jirta, oo isagu si buuxda ayuu u nadiifin doonaa meeshiisa wax lagu tumo, qamadigiisana wuxuu ku ururin doonaa bakhaarka.’ Matayos 3:12. Tani waxay ahayd mid ka mid ah waqtiyadii sifaynta. Erayada runta ah ayaa buunshihii lagaga kala soocayay qamadiga. Maxaa yeelay waxay aad ugu madhnaayeen oo isu-qanciyeen si ay canaan u aqbalaan, aad bay dunida u jeclaayeen si ay u aqbalaan nolol is-hoosaysiin leh, sidaas daraaddeed qaar badan ayaa Ciise ka jeesteen. Qaar badan ayaa weli isla waxaas samaynaya. Nafu badan maanta ayaa la tijaabinayaa sidii xertii ku jirtay sunagogga Kafarna'um loo tijaabiye. Marka runta qalbiga la gaadhsiiyo, waxay arkaan in noloshoodu aanay waafaqsanayn doonista Ilaah. Waxay arkaan baahida ay u qabaan isbeddel dhan walba ah oo ku yimaada naftooda; hase yeeshee diyaar uma aha inay qaataan hawsha is-inkiraadda leh. Sidaas darteed way cadhoodaan marka dembiyadooda la kashifo. Way ka tagaan iyagoo xumaaday, sidii xertii Ciise uga tageen iyagoo gunuunacaya, ‘Hadalkanu waa adag yahay; yaa maqli kara?’” The Desire of Ages, 392.

Xaqiiqda ah in lix iyo tobanka aayadood ee ugu horreeya ay yihiin bilowga wax sii sheegiddii ugu dambaysay ee Daanyeel, iyo in aayadahaasu ay la jaanqaadaan lixda aayadood ee ugu dambaysa cutubka, waxay muujinaysaa in Alfa iyo Oomeega uu adeegsanayo aayadaha bilowga ku yaal si uu u fuliyo kala-soocidda ugu dambaysa ee kuwa xigmadda leh iyo kuwa sharka leh, sida uu Daanyeel ugu matalay cutubka laba iyo tobnaad, taas oo hadda socota.

Markhaati saddexaad ee dabciga culus ee muranka waa xaqiiqada ah in waxyigu, isagoo u maraya qoraallada Sister White, si cad u taageerayo shaxdii hormuudka ee 1843, taas oo matalaysa murankii Rooma ee aayadda afar iyo tobnaad. Murankii bilowga ahi wuxuu matalaa muranka dhammaadka, oo oggolaanshaha waxyiga leh ee fahamkii Milleriyiinta ee “tuugada dadkaaga” ee aayadda afar iyo tobnaad, waxay ka dhigan tahay in haddii runtaas aasaasiga ahi la diido, ay isla mar ahaantaana tahay diidmo loo diidayo awoodda Ruuxa Waxsii sheegidda. Iyadoo la waafaqsan labada markhaati ee hore ee adkaynaya in murankani dhaco wax yar ka hor intaan fursadda nimcadu xidhmin, waxaa hubaal ah in khiyaanada ugu dambaysa, ama tan ugu danbaysa, ee kuwa qirta inay taageeraan Ruuxa Waxsii sheegidda, ay tahay diidmada Ruuxa Waxsii sheegidda.

“Shaydaanku waa... si joogto ah u soo dhexgelinaya waxa been-abuurka ah—si uu dadka uga kaxeeyo runta. Khiyaanada ugu dambaysa ee Shaydaanku waxay ahaan doontaa inuu waxba kama jiraan ka dhigo markhaatifurka Ruuxa Ilaah. ‘Meesha aan waxyigu jirin, dadku way halaagsamaan’ (Maahmaahyadii 29:18). Shaydaanku wuxuu u hawl geli doonaa si xeel dheer, siyaabo kala duwan iyo isagoo adeegsanaya wakiillo kala duwan, si uu u wiiqo kalsoonida dadka hadhay ee Ilaah ku qabaan markhaatifurka runta ah.”

“Waxaa jiri doona nacayb ka dhan ah Markhaatiyada oo ah mid Shaydaani ah. Hawlaha Shaydaanku waxay ahaan doonaan inuu ruuxo rumaysadka kiniisadaha ee iyaga ku saabsan, sababtan aawadeed: Shaydaanku ma heli karo marin sidaas u cad oo uu khiyaamooyinkiisa ku soo geliyo oo nafta ugu xiro dhalanteedyadiisa haddii digniinaha iyo canaanaha iyo talooyinka Ruuxa Ilaah la maqlo.” Selected Messages, book 1, 48.

Ka-dhigista waxba, ama diidmada awoodda “markhaatiga Ruuxa Ilaah” ee ku timaadda qoraallada Ellen White, waa “khiyaanada ugu dambaysa oo dhan ee Shaydaanka.” Sister White waxay qortay

in iyada “la tusay” in “jaantuskii 1843 uu ku hagmai gacanta Rabbiga, oo aan la beddelin.” Tuducii hore wuxuu si toos ah isugu xidhaa diidmada awoodda Ruuxa Waxsii-sheegidda iyo aragtida maalmaha ugu dambeeya, waayo nebiyada oo dhammu waxay si ugu toos ah uga hadlaan maalmaha ugu dambeeya. Sidaas daraaddeed marka Daanyeel aayadda afar iyo tobnaad ku yidhaahdo in “tuugadu” ay xaqiijiyaan aragtida, waa araggii Sulaymaan ee Maahmaahyadii 29:18, kaas oo leh in kuwa aan aragtida lahayni “baabba’aan,” erayga “baabba’aan”na macnihiisu waa “in qaawan laga dhigo.”

Sidaas darteed, “halligmid” waxay tilmaamaysaa in kuwa ku andacooda inay maalmaha ugu dambeeya xajiyaan Ruuxa Waxsii-sheegidda, hase yeeshee diida awoodda halkaas lagu matalay, ay qaawanaadaan oo halligmaan; taasuna waa sifaynta reer La’odikiya, kuwaas oo ah “hoogan, oo laga naxo, oo miskiin ah, oo indha la’, oo qaawan.” Waxaa lagula taliyaa inay iibsadaan “dhar cad, si aad u labbisatid, oo ceebta qaawanaantaadu aanay u muuqan.” Haddii ay talada diidaan, afka Rabbiga ayaa laga tufaa.

Sidaas darteed, waxaynu helaynaa markhaati kale oo muujinaya in qaawanaantani la soo bandhigo wax yar ka hor inta aanu xidhmin wakhtiga imtixaanku. Markii sharciga Axadda ee dhowaan imanaya la soo rogo, nafahaas qaawan waxay heli doonaan calaamadda bahalka, iyagoo la afgembinayo, sida lagu matalay aayadda afartan iyo kow ee Daanyeel kow iyo toban. Sababta loo afgembin doono waa iyagoo diiday amarka Ruuxa Waxsii-sheegidda, kaas oo taageera shaxdii hormuudka ee 1843, taas oo metesha aasaaska Adventism-ka, kuna jirto “furaha” dhidibada u taagaya aragtida iyada oo la adeegsanayo aqoonsiga in Rooma ay tahay quwadda lagu matalay “tuugada dadkaaga” ee ku xusan aayadda afar iyo toban.

“Hal shay waa hubaal: kuwa Seventh-day Adventists ee istaaga calanka Shaydaanka hoostiisa waxay marka hore ka tegi doonaan rumaysadkooda digniinaha iyo canaanta ku qoran Maragfurka Ruuxa Ilaah.

“Baaqa loo jeedinayo is-hibayn ka sii weyn iyo adeeg ka sii quduusan ayaa la samaynayaa, waana la sii wadi doonaa in la sameeyo. Qaar ka mid ah kuwa hadda ku hadlaya talooyinka Shaydaanka ayaa miyir ahaan doona. Waxaa jira kuwo haya jagooyin muhiim ah oo aaminad lagu qabo, kuwaas oo aan garanayn runta waqtigan loogu talagalay. Iyaga waa in farriinta la siiyaa. Haddii ay aqbalaan, Masiixu wuu aqbali doonaa iyaga, oo wuxuu ka dhigi doonaa inay noqdaan la-shaqeeyayaal isaga la jira. Laakiin haddii ay diidaan inay maqlaan farriinta, waxay istaagi doonaan calanka madow ee Amiirka Mugdiga hoostiisa.

“Waxaa lay faray inaan idhaahdo in runta qaaliga ah ee wakhtigan loo hayo maskaxda aadanaha ay si isa soo taraysa oo sii caddaanaysa ugu furmayso. Si gaar ah, ragga iyo dumarku waa inay cunaan hilibka Masiixa oo ay cabbaan dhiiggiisa. Waxaa jiri doona koboc xagga garashada ah, waayo runta waxay leedahay awood ay si joogto ah ugu fido. Aasaasaha rabbaaniga ah ee runta ayaa geli doona xidhiidh wadaagis oo ka sii dhow oo weli ka sii dhow kuwa sii dadaala inay isaga gartaan. Markay dadka Ilaah eraygiisa u aqbalaan sidii kibista samada, waxay ogaan doonaan in bixitaannadiisu loo diyaariyey sida waaberiga. Waxay heli doonaan xoog ruuxi ah, sida jidhku u helo xoog jidheed marka cunto la cuno.” Spalding and Magan, 305, 306.

Qoraalkeennii u dambeeyey waxaynu ku caddaynay in Uriah Smith uu ahaa hormuudkii kacdoonkii 1863, waayo isaga ayaa soo bandhigay shaxdii been-abuurka ahayd ee 1863. Shaxdii uu soo saaray 1863 waxay farriintii nebiyadeed ee Adventism-ka La’odikiya ka saartay toddobadii wakhti ee Laawiyiintii labataan iyo lix, sidaasna waxay calaamadisay bilowgii duminta tartiib-tartiibka ah ee aasaaska, iyo weliba bilowgii dhismaha aasaaskii been-abuurka ahaa ee Adventism-ka La’odikiya, kaas oo ku dhisan ciid. Dabadeed, taariikhda Advent-ka gudaheeda, fasiraaddiisii gaarka ahayd ee boqorka woqooyi waxay dhashay midhihii tusaalihiisii nebiyadeed, iyadoo dadku kaniisadda ka cararayeen.

Iska jira nebiyada beenta ah, oo idiinku yimaada iyagoo qaba dhar ido, laakiinse gudaha waxay ka yihiin yeey wax cuna. Midhahooda ayaad ku garan doontaan. Dadku ma qodxan bay canab ka guraan, mise yamays qansax ah bay berde ka guraan? Sidaas oo kale geed kasta oo wanaagsan wuxuu dhalaa midho wanaagsan; laakiinse geed xun wuxuu dhalaa midho xun. Geed wanaagsan ma dhali karo midho xun, geed xunna ma dhali karo midho wanaagsan. Geed kasta oo aan dhalin midho wanaagsan waa la gooyaa oo dabkaa lagu tuuraa. Haddaba midhahooda ayaad ku garan doontaan. Mid kasta oo igu yidhaahda, Rabbiyow, Rabbiyow, geli maayo boqortooyada jannada; laakiin kan yeela doonista Aabbahayga jannada ku jira ayaa geli doona. Qaar badan baa maalintaas igu odhan doona, Rabbiyow, Rabbiyow, miyaannan magacaaga ku sii sheegin? Oo miyaannan magacaaga jinniyo kaga saarin? Oo miyaannan magacaaga shuqullo badan oo yaab leh ku samayn? Markaasaan si cad ugu sheegi doonaa, Anigu idinma aqoon weligay; iga taga, kuwiinna xumaanta sameeyow. Sidaa darteed ku alla kii maqla hadalladan kayga ah oo yeela, waxaan isaga la mid dhigi doonaa nin caqli leh oo gurigiisa ka dul dhisay dhagax weyn; roobkiina waa da’ay, daadadkiina way yimaadeen, dabaylihii way dheceen oo gurigaas ku dhufteen; mana uu dhicin, waayo, wuxuu ku aasaasnaa dhagax weyn. Oo ku alla kii maqla hadalladan kayga ah oo aan yeelin, waxaa lala mid dhigi doonaa nin nacas ah oo gurigiisa ka dul dhisay ciid; roobkiina waa da’ay, daadadkiina way yimaadeen, dabaylihii way dheceen oo gurigaas ku dhufteen; wuuna dhacay, oo dhicistiisuna aad bay u weynayd. Matayos 7:15–27.

Hoggaanka Adventism-ka Sabtida Toddobaad ee La’odikiya waa laga gudbay sannadkii 1989, si la hubo oo la mid ah sida hoggaankii kaniisadda Yuhuudda looga gudbay markii Masiixu dhashay.

“Dadku ma oga, laakiinse warkaasu wuxuu samada ka buuxiyaa farxad. Xiise ka sii qoto dheer oo ka sii damqasho badan ayay makhluuqaadka quduuska ah ee dunida iftiinka ka yimid ugu soo jiidmaan dhulka. Dunida oo dhammu way ka sii iftiin badan tahay joogitaankiisa aawadiis. Korka buuraha Beytlaxam waxaa isugu soo ururay malaa’ig aan la tirin karin. Waxay sugayaan calaamadda ay dunida ugu dhawaaqayaan warka farxadda leh. Hoggaamiyayaashii reer binu Israa’iil hadday aaminimo ugu taagnaan lahaayeen amaanadoodii, way la wadaagi lahaayeen farxadda ku dhawaaqidda dhalashada Ciise. Laakiinse haatan waa laga gudbay.”

“Ilaah wuxuu leeyahay, ‘Waxaan biyo ku shubi doonaa kan harraadsan, oo webiyona dhulka engegan.’ ‘Kuwa qumman iftiin baa gudcurka uga soo baxa.’ Isaiah 44:3; Psalm 112:4. Kuwa iftiinka doonaya oo si farxad leh u aqbala, fallaadhaha dhalaalaya ee ka soo baxa carshiga Ilaah ayaa ku ifi doona.” The Desire of Ages, 47.

Wagtiga dhammaadka ee silsiladda Masiixa wuxuu ahaa dhalashadiisii, markaasayna ahayd markii farriintii tijaabin lahayd jiilkaas la furay. 1989 wuxuu ahaa waqtiga dhammaadka ee musharraxiinta loogu yeedhay inay ka mid noqdaan boqol iyo afar iyo afartan kun. Habka nebiyadeed ee Uriah Smith wuxuu diiday runta aasaasiga ah ee lagu matalay jaantuskii 1843. Runtaasu waxay ahayd “Dhagaxii.”

“Digniintu way timid: Waxba yaan loo oggolaan inay soo gasho oo khalkhal gelisa aasaaska rumaysadka ee aynu ku dul dhisaynay tan iyo markii farriintu timid 1842, 1843, iyo 1844. Anigu waxaan ku jiray farriintan, tan iyo markaasna waxaan dunida horteed ka taagnaa anigoo daacad u ah iftiinka Ilaah na siiyey. Ma damacsanin inaan cagahayaga ka qaadno madasha la ina saaray, intii aynu maalinba maalinta ka dambaysa Rabbiga ku doonaynay baryo qiiro leh, annagoo iftiin raadinayna. Miyaad u malaynaysaan inaan ka tegi karo iftiinka Ilaah i siiyey? Waa inuu ahaadaa sida Dhagaxa Qarniyada. Isagu waa i hagayey tan iyo markii la i siiyey.”
Review and Herald, April 14, 1903.

11-kii Sebtembar, 2001, roobkii dambe wuxuu bilaabay inuu si khafiif ah u da’o markii dabaylihii matalayay Islaamka ee Hoogga saddexaad la sii daayay, sharcigii Patriot Act-na wuxuu calaamadeeyey gudub ka yimid sharcigii Ingiriisiga una gudbay sharciga Roomaanka, isagoo si nebiyaysan ugu dhawaaqaya in daadkii awoodda baabtiisnimadu uu bilaabay inuu qulqulo. Waxaa bilaabmay habkii imtixaanka ugu dambeeyey ee guriga Adventism-ka La’odikiya, oo “roobkiina waa da’ay, daadkiina waa yimaadeen, dabaylihii way dheceen, oo gurigaas ku dhufteen; markaasuu dhacay, oo dhiciddiisuna weynayd.”

Farriintii malaa’igtii xoogga badnayd wakhtigaas ku dhawaaqday waxay tilmaamaysay in quruumaha oo dhammu ay cabbeen khamriga Baabuloon, iyo in hab-raaca been-abuurka ah ee Roomaanka baadariga iyo Protestantism-ka riddaysan, kaas oo si tartiib-tartiib ah loo qaatay tan iyo kacdoonkii 1863, uu yahay waxa uu khamriga (caqiidada) Baabuloon matalo.

Oo waxyaalahaas dabadeed waxaan arkay malaa’ig kale oo samada ka soo degaysa, iyada oo leh awood weyn; dhulkuna wuxuu ka iftiimay ammaanteeda. Oo waxay ku qaylisay cod xoog leh, iyadoo leh, Baabuloon tii weynayd way dhacday, way dhacday, oo waxay noqotay hoyga jinniyada, iyo meesha lagu xajiyo ruux kasta oo wasakh leh, iyo qafiska shimbir kasta oo wasakh leh oo la neceb yahay. Waayo, quruumaha oo dhammu waxay ka cabbeen khamriga cadhada sinadeeda, oo boqorradii dhulkuna way la sineysteen, oo baayacmushtariyadii dhulkuna waxay ku taajireen badnaanta raaxadeeda. Muujintii 18:1–3.

Markii niyad-jabkii Luulyo 18, 2020 dhacay, habkii imtixaanku wuu u dhammaaday kiniisadda La’odikiya ee Seventh-day Adventist, waxaana bilaabmay habkii imtixaanka ee kuwa ahaa musharraxiinta ka mid noqon doona boqol iyo afartan iyo afarta kun. Markii Miikaa’iil bilaabay inuu kiciyo musharraxiintaas Luulyo 2023, farriintii, oo masaalkii Adventism-ka saliid ahaan loogu metelay, mar kale waa la furay. Haddii ay tahay wixii ka dambeeyey Sebtembar 11, 2001 ama wixii ka dambeeyey Luulyo 2023, waxaa jiray shubid saliidda ah, farriintiina la furay Luulyo 2023, marka ay si buuxda u bislaato, waa farriinta Qaylada Habeenbadhka ee masaalka.

Waxay ka bilaabataa wakhtiga imtixaanka iyadoo ah farriinta loo jeediyo bikradaha caqliga leh iyo kuwa nacasyada ah, hase yeeshee waxay sii bararataa ilaa ay noqoto farriinta qaylada weyn. Farriintaasu waxay timaaddaa marka sharciga Axadda ee dhowaan imanayaa yimaado, oo markay timaaddana codka labaad ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad wuxuu adhiga kale ee Ilaah uga yeedhaa Baabuloon.

Oo haddana waxaan samada ka maqlay cod kale oo leh, Ka soo baxa iyada, dadkaygow, inaydnaan dembiyadeeda ka qaybgelin, oo aydaan belaayooyinkeeda ka qaadan. Waayo, dembiyadeedu waxay gaadheen ilaa samada, oo Ilaahna wuxuu soo xusuustay xumaatooyinkeedii. Muujintii 18:4, 5.

Codkii ugu horreeyey ee aayadda kow ilaa saddex wuxuu ku dhawaaqay imaatinka wakhti tijaabo ah, dabadeedna rushayntii roobka dambe ayaa bilaabatay. Codkii labaadna wuxuu tilmaamayaa dhammaadka wakhtigaas tijaabada ah, wuxuuna ku dhawaaqayaa wakhtiga tijaabada ee adhiga kale ee Ilaah oo weli Baabuloon ku jira.

“Sidaas awgeed, hawsha ugu dambaysa ee digniinta dunida, laba baaq oo kala duwan ayaa loo jeediyaa kiniisadaha. Farriinta malaa’igta labaad waa, ‘Baabuloon way dhacday, way dhacday, magaaladii weynayd, maxaa yeelay quruumaha oo dhan ayay ka cabbisay khamriga cadhada sino-keeda.’ Oo qaylada weyn ee farriinta malaa’igta saddexaad waxaa laga maqlaa cod samada ka imanaya oo leh, ‘Ka soo baxa iyada, dadkaygow.’” Review and Herald, December 6, 1892.

Waa inta lagu jiro daadinta Ruuxa Quduuska ah in dhalanteedka xooggan ee Bawlos ee 2 Tesaloniika lagu dhammaystiro. Haddii ay ahayd imtixaankii kaniisadda La’odikiya ee Seventh-day Adventist-ka oo bilaabmay Sebtembar 11, 2001, ama imtixaankii bikradihii la kulmay niyad-jabkii Luulyo 18, 2020, imtixaanku wuxuu dhacaa inta lagu jiro daadinta Ruuxa Quduuska ah. Daadintaasu waxay u taagan tahay farriin imtixaan ah.

“Kuwa subkan taagan Rabbiga dunida oo dhan agtiisa, waxay hayaan darajadii mar la siiyey Shayddaan sidii keruub daboolaa. Iyada oo loo marayo makhluuqaadka quduuska ah ee ku wareegsan carshigiisa, Rabbigu wuxuu sii wadaa xidhiidh joogto ah oo uu la leeyahay dadka dhulka deggan. Saliidda dahabiga ahu waxay ka dhigan tahay nimcada uu Ilaah ku sii hayo laambadaha rumaystayaasha, si aanay u libdhin oo u damin. Haddii aanay ahaan lahayn in saliiddan quduuska ahi samada lagaga shubo farriimaha Ruuxa Ilaah, quwadaha sharku waxay si buuxda u maamuli lahaayeen dadka.”

“Ilaah waa la yasaa marka aynaan aqbalin farriimaha uu noo soo diro. Sidaas ayaannu ku diidnaa saliidda dahabka ah ee uu jeclaan lahaa inuu ku shubo nafahayaga si loogu gaadhsiiyo kuwa gudcurka ku jira. Marka dhawaaqu yimaado, ‘Bal eega, aroosgalkii waa imanayaa; u baxa inaad la kulantaan isaga,’ kuwa aan helin saliidda quduuska ah, oo aan qalbiyadooda ku xannaanayn nimcada Masiixa, waxay ogaan doonaan, sida bikradihii nacasyada ahaa, inaanay diyaar u ahayn inay Rabbigood la kulmaan. Iyagu kuma laha naftooda awood ay saliidda ku helaan, noloshooduna way burburtaa. Laakiin haddii Ruuxa Quduuska ah ee Ilaah la weyddiisto, haddii aynu baryno sida Muuse u baryay, ‘I tus ammaantaada,’ jacaylka Ilaah ayaa lagu shubi doonaa qalbiyadeenna. Iyada oo loo marayo dhuumaha dahabka ah, saliidda

dahabka ah ayaa nala soo gaadhsiin doonaa. ‘Ma aha xoog, mana aha itaal, laakiinse waa Ruuxayga, ayaa Rabbiga ciidammadu leeyahay.’ Markay carruurta Ilaah helaan fallaadhaha ifaya ee Qorraxda Xaqnimada, waxay dunida uga ifayaan sidii iftiinno.” Review and Herald, July 20, 1897.

Wagtiga shaabadaynta ee boqolka afartan iyo afarta kun waxay bilaabatay Sebtembar 11, 2001, waxayna ka dhigan tahay laba xilli oo imtixaan ah. Tan koowaad waa imtixaankii ugu dambeeyey ee kaniisadda La’odikiya ee Seventh-day Adventist, tan labaadna waxay qusaysaa kuwa ah mawduuca masaalka tobanka bikradood. In qofku noqdo bikrad xigmad leh ama bikrad nacas ahba waxay u baahan tahay in bikradaha oo dhammu ay maraan wakhti dib-u-dhac ah.

Taariikhda Millerite-ka, wakhtigii dib-u-dhaca wuxuu bilaabmay imaatinkii malaa’igta labaad, kaas oo dhacay niyad-jabkii koowaad. Halkaas markaas ayay Protestant-yadu, oo ahaa dadkii Ilaah ee axdigii hore uu doortay, la dhaafeen. Luulyo 18, 2020, dadkii la doortay ee axdigii hore ayaa la dhaafay, waxaana bilaabmay in dib loo soo celiyo habkii imtixaanka ee ka dhacay wakhtigii dib-u-dhaca ee taariikhda Millerite-ka. Farriintii Qaylada Saqda Dhexe ayaa markaas lagu horumariyey taariikhda Millerite-ka, sida hadda loo horumarinayo. Markii ay si buuxda u timid shirkii xerada Exeter, waxaa la muujiyey cidda lahayd farriinta (saliidda) iyo cidda aan lahayn. Dadka la doortay ee axdigii hore ee labada taariikhoodba waa kuwa ugu horreeya ee la tijaabiyo oo la dhaaf.

“‘Qalbi cusub ayaan idin siin doonaa, ruux cusubna waan idin gelin doonaa.’ Waxaan qalbigayga oo dhan ku rumaysanahay in Ruuxa Ilaah laga sii qaadayo dunida, oo kuwii helay iftiin weyn iyo fursado badan, haddana aan ka faa’iidaysan, ay noqon doonaan kuwii ugu horreeyey ee laga tago. Iyagu waxay murugaysteen oo ka fogeeyeen Ruuxa Ilaah. Hawlgalka hadda ee Shayddaanku ku hayo qalbiyada, iyo kaniisadaha iyo quruumaha, waa inuu ka nixiyo arday kasta oo wax sii sheegidda barta. Dhammaadku waa dhow yahay. Kaniisadaheennu ha kacaan. Awoodda beddelidda ee Ilaah ha lagu waayo-arago qalbiga xubnaha gaarka ah, markaas ayaanna arki doonaa dhaqdhaqaaqa qotada dheer ee Ruuxa Ilaah. Dembi-dhaafka oo keliya ma aha natiijada keliya ee dhimashadii Ciise. Wuxuu sameeyey allabariga aan xadka lahayn, si aan dembigu oo keliya loo qaadin, laakiin in dabeecadda aadanaha dib loo soo celiyo, dib loo qurxiyo, dibna looga dhiso burburkeedii, oo looga dhigo mid ku habboon joogitaanka Ilaah.” Selected Messages, buugga 3, 154.

Muddadii tijaabada midkoodba, kuwa diiday farriinta la furay waxay helaan marin-habaabintii xoogga lahayd ee Bawlos.

“Waa arrin cabsi leh in si fudud loola dhaqmo runta qancisay garashadeenna oo taabatay qalbiyadeenna. Ma diidi karno digniinaha Ilaah na soo diro naxariistiisa innagoo aan ciqaab la kulmin. Farriin ayaa samada laga soo diray dunida waagii Nuux, badbaadaduna dadka waxay ku xidhnayd sida ay ula dhaqmaan farriintaas. Maxaa yeelay way diideen digniinta, Ruuxa Ilaah waa laga qaaday qoomkii dembiga lahaa, oo waxay ku halligmeen biyihii daadka. Wakhtigii Ibraahim, naxariistu way ka joogsatay baryadii ay u haynaysay dadka eedda leh ee Sodom, oo dhammaantood marka laga reebo Luud iyo xaaskiisii iyo labadiisii gabdhood waxaa baabbi’iyeey dab samada laga soo dejiyey. Sidaas oo kale ayay ahayd wakhtigii Masiixa.

Wiilka Ilaah wuxuu Yuhuuddii aan rumaysnayn ee jiilkaas ku yidhi, ‘Gurigiinna waxaa laydiinka tegey isagoo cidla ah.’ Isagoo eegaya maalmaha ugu dambeeya, isla awooddaas aan dhammaadka lahayn waxay ka leedahay kuwa ‘aan aqbalin jacaylka runta si ay u badbaadaan,’ ‘Sababtaas aawadeed Ilaah wuxuu u soo diri doonaa marin-habaabin xoog leh, si ay beenta u rumaystaan: in dhammaantood la xukumo kuwii aan runta rumaysan, balse ku farxay xaqdarrada.’ Markay diidaan waxbaridda Eraygiisa, Ilaah wuxuu ka qaadaa Ruuxiisa, oo wuxuu uga tagaa khiyaanooyinka ay iyagu jecel yihiin.” Early Writings, 46.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.